

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE

Kannanotto: Vammaisfoorumi ry:n rahoitus tulee turvata

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE haluaa tuoda esiin vakavan huolensa vammaisjärjestöjen kattojärjestö Vammaisfoorumi ry:n rahoituksen ehdotetusta heikennyksestä.

VANE korostaa Vammaisfoorumin erityisen tärkeää merkitystä YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen (*SopS 27/2016; vammaisyleissopimus*) toimeenpanon seurannassa sekä vammaisjärjestöjen näkemysten kokoamisessa ja kanavoimisessa vammaisia henkilöitä koskevien asioiden valmistelun, päätöksenteon ja seurannan tueksi. Vammaisten henkilöiden osallistaminen heitä koskevaan päätöksentekoon on sekä YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen mukainen, Suomea sitova velvoite, että edellytys kestävien ja hyvien päätösten tekemiselle.

Vammaisjärjestöjen osallistamisveloitteen toteutuminen edellyttää aktiivista ja tiivistä yhteistyötä sopimuspuolten ja vammaisjärjestöjen välillä. VANE näkee käytännön edellytyksenä ja mahdollistajana tämän veloitteen toteutumiselle toimivan ja riittävästi resursoidun kattojärjestön toiminnan.

Vammaisfoorumin rooli

Suomessa toimii vammaisjärjestöjä, jotka keskittyvät oman tehtävänsä mukaisesti esimerkiksi oikeuksien valvontaan ja osallisuuden tukemiseen tietyn vammaisryhmän osalta. Vammaisten henkilöiden ja eri vammaisryhmien oikeuksien ja erityistarpeiden huomioimisen kannalta näillä järjestöillä on tärkeä rooli.

VANE pitää tärkeänä, että on olemassa riittävästi resursoitu vammaisjärjestöjen kattojärjestö Vammaisfoorumi ry, joka pystyy tukemaan järjestöjen välistä yhteistyötä ja kokoamaan eri järjestöjen näkemyksiä. Tämä yhteistyö mahdollistaa vaikuttamistoiminnan ja asiantuntijatyön, jossa huomioidaan eri tavoin vammaisten henkilöiden kannalta keskeiset näkökohdat.

Viranomaisten, päätöksentekijöiden ja vammaisjärjestöjen toimivan yhteistyön edellytyksenä on, että on yksi taho, joka kanavoi valtakunnallisten vammaisjärjestöjen ääntä. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö tekee useissa asioissa vammaisjärjestöyhteistyötä nimenomaan Vammaisfoorumin kautta. Vammaisfoorumi muun muassa antaa lausuntoja, on kuultavana ja nimeää vammaisjärjestöjen edustajat tiettyihin työryhmiin ja neuvottelukuntiin.

YK:n vammaisyleissopimuksen toimeenpanon kannalta vammaisjärjestöillä on tärkeä rooli. Yleissopimuksen mukaisesti kansalaisyhteiskunta, erityisesti vammaiset henkilöt ja heitä edustavat järjestöt, on osallistettava ja se osallistuu seurantamenettelyyn täysimääräisesti. Tässä Vammaisfoorumilla on keskeinen rooli.

Edellä mainituista syistä, VANE katsoo Vammaisfoorumin edellä mainittujen tehtävien hoitamisen kannalta riittävän rahoituksen olevan tärkeää ja tarkoituksenmukaista. Muidenkin vammaisjärjestöjen avustuksiin kohdistuvien merkittävien leikkausten vuoksi jäsenjärjestöjen maksama tuki Vammaisfoorumin toiminnan mahdollistamiseksi voi olla epävarmaa, eikä välttämättä mahdollista toiminnan täysimääräistä jatkuvuutta.

Vammaisten henkilöiden osallistaminen veloitteena

YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista (*SopS 27/2016; vammaisyleissopimus*) on Suomessa voimassa lakina. Vammaisyleissopimuksen tarkoituksena on edistää, suojella ja taata vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti ihmisoikeudet ja perusvapaudet.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE

Vammaisyleissopimuksen 4.3 artiklan mukaisesti vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta.

Vammaisyleissopimuksen toimeenpanon kannalta vammaisjärjestöillä on tärkeä rooli. Yleissopimuksen kansallista täytäntöönpanoa ja seurantaa koskevan 33.3 artiklan mukaisesti kansalaisyhteiskunta, erityisesti vammaiset henkilöt ja heitä edustavat järjestöt, on osallistettava ja se osallistuu seurantamenettelyyn täysimääräisesti.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n 3.12.2024 julkaisemassa avustusehdotuksessa vammaisjärjestöjen kattojärjestö Vammaisfoorumi ry:n rahoitukseen ehdotetaan vuodelle 2025 huomattavaa pienennystä vuoden 2024 tasoon nähden. Vammaisfoorumi on 28 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, joka edustaa Suomen vammaisjärjestöjä kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE on YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen kansallinen koordinaatiomekanismi. Sen tehtävänä on edistää yleissopimuksen kansallista täytäntöönpanoa ja vammaisten henkilöiden oikeuksien huomioon ottamista kaikkien hallinnonalojen toiminnassa. VANE toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä.